

KLASIKAPLUS.CZ

1. Když publikum rozhodne o vítězi. Epilog pražskojarní soutěže

17.05.2024 klasikaplus.cz - Daniel Pinc

Odkaz na originál

Klíčová slova: Jakub; Klecker

"Pokud uvažujeme, že každého špičkového umělce dělá kombinace talentu a píle, pak u Julienu-Laferriera má posluchač intenzivní pocit vrchovatého obdaření předpoklady."

"Úvodní unisoso všech sólistů bylo až neskutečně intonačně jednotné."

"Wajsar se projevil jako starý praktik, který ví, co bude fungovat."

Mezinárodní hudební soutěž Pražského jara oslavila půlkulaté jubileum – pětasedmdesátiny –, a to nejen prvotřídními výkony letošních soutěžících, ale také těch, co se klání s úspěchem zúčastnili v minulých letech. Slavnostní koncert 15. května řídil **Jakub Klecker** v Rudolfinu stoje před Symfonickým orchestrem Českého rozhlasu, přičemž zazněly rovněž dvě světové premiéry na objednávku festivalu.

Úvodem opět ztratím slovo u nástupu orchestru. Ani trochu to není výhradně případ SOČRu, ale český zvyk, že orchestr nastupuje na pódium, aniž registruje (podotkněme, že tentokrát naprosto plný) dům, mi je nějak čím dál více nápadný. Hráči neříkají "dobry večer", snaží se v podstatě prosmýknout na své místo k sedění, proč tedy publikum tleská? Kustodovi také neaplaudujeme. Proč instrumentalistům ano, když se projevují stejně? Tolik intro – nějak si věci v poslední době všímám...

Ale k tématu. Celovečerní pořad rámovaly premiéry, z nichž té první se v sólovém partu ujal bezesporu světoznámý maďarský trumpetista Gábor Boldoczki (rozhovor s ním čtete ZDE jenž pražskojarní soutěž ovládl už v roce 1997. Hrál Trumpet Ceremony, koncert pro trubku a symfonický orchestr Sylvie Bodorové, současné velmi respektované komponistky. Třívětá skladba, z dnešního pohledu v podstatě tradicionalistická, mimo jiné reaguje na skon autorčiny maminky (druhá věta jí je věnovaná) a nese znaky bezproblémové řemeslné zdatnosti, přináší specifickou zvukovost a osobitou barevnost, v první větě často za pomoci intervalu zvětšené sekundy "hiátu". Je psána s péčí a dovádí k sympaticky hlubšímu než povrchnímu prožitku. Těžko oddiskovatelně jsou však přítomny některé nedostatky, z nichž nejnapadnějším je nevytěžení hráčských i nástrojových možností – kadence bez doprovodu (či jen s tympány – zvukově zajímavý moment!) byly spíše naznačené a jaksi nedotažené, schopnosti sólisty prezentovala spíše kantiléna, než drobné rytmické hodnoty. Neříkám, že instrumentální koncert musí nutně zahrnovat veškeré nástrojové a kompoziční techniky, znějící hudební výslednice však často žádala temperamentnější hru, členitější zadání trumpetistovi, nebojácnější nároky na něj. Značně sporná je i formální a tektonická stránka díla. Vedle sebe ležící hudební plochy se leckdy nezřetězily ve funkční gradaci, ve druhé, obecně nejpřesvědčivější větě se vyskytl pocit přílišné pravidelnosti hudebního tepu a očekávatelného střídání sólisty s orchestrem, závěr první i třetí věty zůstal tektonicky nevypointovaný, respektive v závěru kompozičně uspěchaný – zvláště durový akord v konci úvodní části působil jako přílepek, když nenašel své opodstatnění v předchozím hudebním vývoji. Dodám, že snadno si představím nespokojenost autorky s celkovým přineseným tvarem – interpretace všech zúčastněných nevykázala znaky většího entusiasmu, do určité míry vznikl vjem jakési neochotně splněné povinnosti orchestru. Co však bylo až šokující, byla reakce publika na právě doznělé. Autorka se osobně přišla uklonit na pódium a nemilosrdně vlašný potlesk ustal, aniž stihla odejít. Světoznámý sólista se užž chtěl vrátit k druhému klanění, bylo však ticho. Tedy pouze grimasa ve stylu "hm, tak asi nic" a zaplnutí do útroby Rudolfinu.

Jaký to kontrast s odezvou druhého čísla! Francouzský violoncellista Victor Julien-Laferriere se v něm předvedl jako sólista v Čajkovského Variacích na rokokové téma pro violoncello a orchestr A dur, op. 33. Doprovázeli – jako celý večer – Rozhlasoví symfonikové a celkově lze výkon orchestru označit za zdařilý a spolehlivý; nikterak neopouštějící zdravý průměr. Za normální však nelze označit interpretaci vítěze soutěže Pražského jara za rok 2012. Pokud uvažujeme, že každého špičkového umělce dělá kombinace talentu a píle, pak u Julienu-Laferriera má posluchač intenzivní pocit vrchovatého obdaření předpoklady. Dril samozřejmě nechybí, míra muzikality, uvolnění, technické bravury i přesvědčivosti výrazu však hovoří o jaksi vyšším než obvyklém poměru samotných vloh. Vždyť hráč je schopný i ladit v krátkých tacet během delší sólové linie! Navíc oceněníhodná hra z paměti. Jedinou drobnou výtkou je drobné předbíhání orchestru v tempicky vypjatějších pasážích... U leckterých koncertantních skladeb mám problém a dojem samoučelné exhibice, Victor Julien-Laferriere Čajkovského podal natolik zdařile a v tak pestré barevné paletě, že jsem najednou chápal, o čem jsou instrumentální koncerty. Nástroj ukázaný v tolika polohách, tak brilantně ve všech, k tomu ve sladce sonorním zvuku smyčcem rozeznívaného strunného náčiní s úžasnou plností interpretačního sdělení... Auditorium sympatického jedinca donutilo klanět se třikrát.

Dramaturgie Pražského jara rudolfinský pořad vystavěla sympaticky uceleně – večer rámovaly zmíněné premiéry, v první půli vystoupili přední sólisté sami, po přestávce pak zase jiní, na rozdílné nástroje a po skupinách. Přišla tedy na řadu Koncertantní symfonie pro hoboj, klarinet, fagot a lesní roh a orchestr Es dur, KV 297b, u níž se vedou spory, zda skutečně náleží Mozartovi – a jako že spíše ne. Obsazení bylo hvězdné, opět sestávalo z minulých laureátů: Johannes Grosso (hoboj), Anna Paulová (klarinet), Jan Hudeček (fagot) a Kateřina Javůrková (lesní roh). A hned s prvními tóny bylo jasné, s kým máme tu čest: úvodní unisoso všech sólistů bylo až neskutečně intonačně jednotné. A kultivovanost hry trvala po celou dobu půlhodinové kompozice. V této souvislosti a když už byla "nakousnuta" dramaturgie si kladu otázku, proč koncertní setkání zahájilo až ve dvacet hodin, když čistý čas hudebního děje nešel pod hodinu čtyřicet. Do Rudolfinu se obvykle chodí na půl osmou; vedle sedící mládež "to zabalila" v průběhu druhé půle... Ale zpět. Skutečně hodna obdivu byla maximální péče o tón jednoho každého z protagonistů "Mozartovy" skladby, galantně noblesní

projev se úzkostně pečlivě staral i o dynamické odstíny, k tomu příjemný vizuál, kdy každý z hráčů nabízel tanci ne nepodobný pohybový doprovod hry. Přes elán všech zúčastněných se však nebylo možné ubránit pocitu, že o něco kratší kus by koncertnímu večeru prospěl. Určitou ztrátu tahu však zapříčinila jistě i sama kompozice, která mnohne invencí zrovna neplývá. Dvě klanění. Rozpaky mi zpočátku následně navodil bez přehánění světově proslulý Pavel Haas Quartet při přednesu Smyčcového kvartetu s orchestrem, H 207 Bohuslava Martinů – úvod nehovořil o bezvadné intonaci. Nejpozději s polovicí druhé věty se však soubor definitivně rozezpíval ke vzájemnosti zvuku, ve kterém se blyštily zejména housle "primášky" Veroniky Jarůškové. Suverenita, s jakou ovládá nástroj a jíž jistě též dodává pevnou půdu pod nohama svým kolegům, je velmi uspokojující pozorovat. Každý je nahraditelný, ale jen těžko si představuju pokračování vysokého standardu ansámblu bez její osoby. Měla Lví – či lvičí – podíl na úspěchu provedení Martinů skladby. Dvě klanění, skoro tři; situace trochu voněla ještě jedním vděčným návratem na pódium. Zmiňovaná ucelenost výstavby večera byla potvrzena posledním číslem, druhou premiérou Jarní přídavek z pera Petra Wajšara. Autor vytvořil "prskavku" přímo pro danou rudolfinskou příležitost, kdy se ještě jednou prezentovali všichni dříve vystoupivší; došlo na jakési závěrečné tutti. Wajšar se projevil jako starý praktik, který ví co "bude fungovat", a tak všichni sólisté nejprve dostali možnost se prezentovat rychlou, synkopovanou melodií samostatně, než bryskně letící díl(k)o svedlo všechny dohromady k obraznému oslavnému ohňostroji. O burácivém jásetu s posledním tónem předem nebylo pochyb. Pokud jedním z účelů večera bylo doložit, u jak zvučných kariér a velkých umělců může pražskojarní soutěž stát při jejich zrodu, pak šlo o důkaz velmi přesvědčivý. A vítězem nesoutěžní přehlídky se stal patrně Victor Julien-Laferriere se svým Čajkovským... Přejme soutěži i nadále dobré zdraví a těšme se zase napřesrok. Bude cello a hoboj.

Foto: Pražské jaro / Ivan Malý

Redaktor a editor

Publicista a zpěvák, od roku 2023 redaktor a editor portálu KlasikaPlus.cz. Je absolventem tří oborů Pražské konzervatoře (pop zpěv, skladba a klasický zpěv) a profesionální sborový zpěvák. Mezi nejvýznamnější tělesa, s nimiž spolupracoval, patří Martinů Voices, Kühnův smíšený sbor a Pražský filharmonický sbor, se kterým opakovaně účinkoval na festivalu v rakouském Bregenzu nebo například v newyorské Carnegie Hall s dirigentem Semjonem Byčkovem. Lokálně působí též jako hudební aranžér a dirigent, skladbě se věnuje spíše v soukromí. Stežejními jsou při jeho práci hudebního kritika kategorie soudobá a vokální hudba.

Více z této rubriky

[« zpět na začátek](#)